

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ชื่อหลักสูตร การทำสบู่ผ้าฝ้ายรังไหม
จำนวน ๕ ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ประชาชน อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้ และส่งเสริมสนับสนุน สร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพื่อเปิดโอกาสในการต่อยอดสร้างมูลค่า และ สร้างรายได้ รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อาทิ ด้านการท่องเที่ยว/งานเทศกาลประเพณีไทย ด้านดนตรีและศิลปะ ด้านวรรณกรรม/หนังสือ ด้านสินค้าและบริการรวมทั้ง การใช้พื้นที่เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรม ศิลปะ และประวัติศาสตร์ต้องมุ่งเน้นการพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถประกอบอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง

การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของ สกร.ระดับอำเภอ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ในอาชีพโดยตรง ผู้สอนเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ประกอบการในอาชีพนั้นๆ ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการจบหลักสูตรที่เน้นทักษะ ความสามารถ และการมีผลงาน ชิ้นงาน ที่ได้มาตรฐานออกสู่ตลาดได้ การพัฒนาหลักสูตรอาชีพ จึงต้องปรับใหม่โดยการพัฒนาให้ครบวงจร ประกอบด้วย ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะของอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการอาชีพพร้อมแหล่งเงินทุน และให้ผู้เรียนที่เรียนจบจากหลักสูตรอาชีพมีความมั่นใจว่าจะสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง จึงขอให้สถานศึกษาที่นำหลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้วนั้น นำมาคัดเลือกให้เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ และนำไปอนุมัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม	
ความเป็นมา	๑
จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
กลุ่มเป้าหมาย	๑
ระยะเวลา	๑
เนื้อหาหลักสูตร	๑
การจัดการเรียนรู้	๑
สื่อการเรียนรู้	๒
การวัดและประเมินผล	๒
การจบหลักสูตร	๒
เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร	๒
การเทียบโอน	๒
โครงสร้างหลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔
ใบความรู้	๕
แบบประเมินผลงานผู้เรียน	๖
แบบทดสอบหลังเรียน	๗

ชื่อหลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
จำนวน ๕ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ พาณิชยกรรมและการบริการ

๑

๑. ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบัน มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ การทำสบู่สมุนไพร คือ การเปลี่ยนแปลงสถานะของสมุนไพร ให้แตกต่างไปจากเดิม เพื่อประโยชน์ในการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น สมุนไพรมีหลายชนิด และมีสรรพคุณทางยาที่แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษารูป รส กลิ่น สี และชื่อสมุนไพร จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เพื่อให้การแปรรูปสมุนไพรมีคุณภาพดีตลอดจนการเก็บรักษาสภาพผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพใกล้เคียงผลิตภัณฑ์เดิมมากที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางประเภทไม่สามารถคงสภาพอยู่ได้นาน การแปรรูป จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้น เพื่อให้เกิดผลดีต่อการแปรรูป คงไว้ซึ่งคุณค่าและสรรพคุณที่ดีของพืชสมุนไพร

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแปรรูปสมุนไพรได้
๓. ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชาชนหรือผู้ที่สนใจ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

๔. ระยะเวลา

- จำนวน ๕ ชั่วโมง
- ภาคทฤษฎี จำนวน ๑ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๔ ชั่วโมง

๕. เนื้อหาหลักสูตร

๑. ความสำคัญและประโยชน์ของสมุนไพร
๒. ความสำคัญและประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
๓. การเลือกวัสดุและอุปกรณ์ในการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
๔. แหล่งจำหน่ายและแหล่งสมุนไพรในท้องถิ่น

๖. การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๓. การฝึกปฏิบัติจริง

๗.สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้/ใบงาน
๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วิทยากร
๓. ตัวอย่างชิ้นงาน
๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ
๕. แหล่งเรียนรู้

๘. การวัดและประเมินผล

๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ

๙.การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๐.เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

๑๑.การเทียบโอน

-

โครงสร้างหลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม จำนวน ๕ ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
							ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	สบุนไพรไทย	๑. ผู้เรียนสามารถคัดเลือกสบุนไพรได้ ๒. ผู้เรียนสามารถค้นหาแหล่ง จำหน่าย และแหล่งสบุนไพรในท้องถิ่นได้	๑. ความสำคัญของรังไหม ๒. แหล่งจำหน่ายและแหล่งสบุนไพรในท้องถิ่น	๑. วิทยากรให้ความรู้ถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพ ๒. ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา สื่ออิเล็กทรอนิกส์เอกสารสถานประกอบการสถานที่จัดจำหน่าย	๑. ใบความรู้/ใบงาน ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วิทยากร ๓. ตัวอย่างชิ้นงาน ๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ๕. แหล่งเรียนรู้	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	๑ ชั่วโมง	-
๒	ทักษะอาชีพการทำสบู่รังไหมผสมน้ำผึ้ง	๑. ผู้เรียนสามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสบู่ น้ำผึ้งผสมรังไหมได้ ๒. ผู้เรียนสามารถคัดเลือกคำนวณอัตราส่วนของ สบุนไพร ต่างๆที่ใช้การทำสบู่ น้ำผึ้งผสมรังไหมได้ ๓. ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติการทำสบู่ น้ำผึ้งผสม รังไหมได้	๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการทำสบู่ น้ำผึ้งผสมรังไหม ๒ การคัดเลือกคำนวณอัตราส่วนของสบุนไพรใช้ในการทำสบู่ น้ำผึ้งผสมรังไหม ๓ ปฏิบัติการทำสบู่ น้ำผึ้งผสมรังไหม	๑. วิทยากรบรรยายถึงคุณลักษณะ คุณสมบัติ และวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์แต่ละชนิด พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างของวัสดุอุปกรณ์ชิ้นนั้น ๒. วิทยากรให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	๑. ใบความรู้/ใบงาน ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วิทยากร ๓. ตัวอย่างชิ้นงาน ๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ๕. แหล่งเรียนรู้	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	-	๔ ชั่วโมง

แบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม
 - ก. น้ำผึ้ง
 - ข. รังไหม
 - ค. ถูกทุกข้อ

๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือขั้นตอนใด
 - ก. หั่นกลีเซอรอลเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้
 - ข. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ
 - ค. ละลายกลีเซอรอล โดยนำไปบีกเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำ ตั้งบนเตาไฟปานกลาง ตั้งจนให้กลีเซอรอลร้อนและละลายเป็นของเหลว

๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือข้อใด
 - ก. สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้
 - ข. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - ค. ถูกทุกข้อ

๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด
 - ก. ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียและต่อต้านจุลินทรีย์
 - ข. ช่วยลดสิวเสี้ยน สิวอุดตันบนใบหน้า
 - ค. ถูกทุกข้อ

๕. การทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหมต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง
 - ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง
 - ข. ประมาณ ๔ - ๕ ชั่วโมง
 - ค. ประมาณ ๕ - ๖ ชั่วโมง

ใบความรู้ การทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม

“เซริซิน” เป็นโปรตีนธรรมชาติที่ได้จากเส้นไหมหรือรังไหม ช่วยป้องกันผิวแห้ง ลดการเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์บางชนิดและเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ อีกทั้งกรดอะมิโน ๑๘ ชนิดซึ่งละลายน้ำได้ดี และมีคุณสมบัติพิเศษสามารถกักเก็บน้ำได้ดีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในหลายด้าน โดยเฉพาะนิยมนำมาใช้เป็นสารเพิ่มความชุ่มชื้นในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สิ่งทอ และทางการแพทย์

สรรพคุณ

๑. ช่วยกำจัดเซลล์ผิวที่เสื่อมสภาพ ช่วยยับยั้งการเสื่อมสภาพของเซลล์ผิวที่ไม่แข็งแรง ลดการเกิดเซลล์ผิวที่ผิดปกติที่เป็นสาเหตุของรอยต่างดำนบนใบหน้า ทำให้ผิวพรรณเนียนนุ่ม กระชับ เปล่งปลั่ง
๒. มีกรดอะมิโน ๑๖-๑๘ ชนิดที่ตรงกับ Natural Moisturizing Factor ที่พบตามธรรมชาติในร่างกายมนุษย์ ซึ่งมีสารต้านอนุมูลอิสระ รวมถึงสารประกอบของคอลลาเจน จึงเป็นการให้ความชุ่มชื้นตามกลไกธรรมชาติโดยการเติมกรดอะมิโนที่สูญเสียไป
๓. มีสารช่วยดูดซับความชื้นในอากาศ สามารถซึมเข้าไปในผิวพรรณของเราได้ทันที
๔. มีสารต่อต้านเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคผิวหนัง และช่วยลดการอักเสบของผิวพรรณ
๕. มีคุณสมบัติปกป้องตามธรรมชาติ เพิ่มความสามารถเก็บกักความชุ่มชื้นของผิวพรรณ ทำให้ผิวพรรณดูเรียบเนียนขึ้น ลดริ้วรอยและไม่เกิดความหยابกร้าน

การทำสบู่รังไหม

ส่วนผสม : ๑. กลีเซอรอลีน ๑ กก.

๒. รังไหม ๓๐ รัง

๓. หัวน้ำหอม ๑ ซีซี

อุปกรณ์ : ๑. บีกเกอร์ หรือ หม้อต้ม

๒. กรรไกร

๓. ซิลิโคลนแบบฟิมพ์ หรือวัสดุอื่นที่ใช้ทดแทน

ขั้นตอนการทำสบู่รังไหม

๑. หั่นกลีเซอรอลีนเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้
๒. ละลายกลีเซอรอลีน โดยนำใส่บีกเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำ ตั้งบนเตาไฟปานกลาง ตั้งจนให้กลีเซอรอลีนร้อนและละลายเป็นของเหลว
๓. ใส่รังไหมลงไปในกลีเซอรอลีนที่ละลายแล้ว ต้มจนกว่ารังไหมจะใส กลีเซอรอลีนจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เพราะโปรตีนจากรังละลายออกมา
๔. เทกลีเซอรอลีนลงในซิลิโคลนหรือแบบฟิมพ์ที่เตรียมไว้ แล้วตั้งไว้จนกว่าจะเย็นและแข็งตัว แล้วจึงแกะออกจากแบบฟิมพ์
๕. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ – สกุล.....

หลักสูตร..... กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (๑๐ คะแนน)
๑. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ (๒๐ คะแนน)	
๑.๑ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
๑.๒ สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐ คะแนน)	
๒.๑ สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
๒.๒ ประเมินโดยให้สาธิต	
๒.๓ แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
๒.๔ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม	
๓. คุณภาพผลงาน ผลการปฏิบัติ	
๓.๑ สังเกตผลงาน	
๓.๒ ตรวจสอบผลงาน	
๓.๓ มีความคิดสร้างสรรค์	
๓.๔ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (๑๐๐ คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะผ่านเกณฑ์
การประเมิน

ลงชื่อ

(

วิทยากร

)

แบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม
 - ก. น้ำผึ้ง
 - ข. รังไหม
 - ค. ถูกทุกข้อ
๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือขั้นตอนใด
 - ก. หั่นกลีเซอรอลเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้
 - ข. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ
 - ค. ละลายกลีเซอรอล โดยนำไปบีกเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำ ตั้งบนเตาไฟปานกลาง ตั้งจนให้กลีเซอรอลร้อนและละลายเป็นของเหลว
๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือข้อใด
 - ก. สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้
 - ข. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - ค. ถูกทุกข้อ
๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด
 - ก. ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียและต่อต้านจุลินทรีย์
 - ข. ช่วยลดสิวเสี้ยน สิวอุดตันบนใบหน้า
 - ค. ถูกทุกข้อ
๕. การทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหมต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง
 - ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง
 - ข. ประมาณ ๔ - ๕ ชั่วโมง
 - ค. ประมาณ ๕ - ๖ ชั่วโมง

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม

ค. ถูกทุกข้อ

๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม คือขั้นตอนใด

ก. หั่นกลีเซอรินเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้

๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม คือข้อใด

ค. ถูกทุกข้อ

๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด

ค. ถูกทุกข้อ

๕. การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหมต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง

ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง